

sørgeligste Kapitler i vort økonomiske Liv, at en stor Stand som Gaardmandsstanden, der jo er den Stand, der væsentligst indehaver Mejerierne, søger at smyge sin Gældsforpligtelse af sig og ikke i nogen Henseende søger at skaffe Penge til den Bank, som den selv har oprettet, og som den betragter som sin særlige Bank. Jeg synes, at der er udvist megen Uansvarlighed i hele dette Forhold.

Men imidlertid, saa længe man oprettholder Kravet om, at Mejerierne skal betale til sidste Hvid, er Banken, efter at der er tilført den 8 Mill. Kr., bedre kørende, end den var, da Ministeriet Neergaard afleverede den. Det er først, da man giver Slip paa dette Krav om, at Mejerierne skal betale, at det hele kommer til at vakle, og her mener jeg, at jeg maa rette en meget stærk Bebrejdelse mod det ærede Medlem Hr. Rytter. Efter at den gamle Bestyrelse var traadt fra, og en ny Bestyrelse traadt til med det ærede Medlem Hr. Rytter som Formand, er det jo, man vakler i Spørgsmaalet om, hvorvidt Bønderne skal betale deres Gæld til Banken. Jeg finder, at det er et stort Svaghestegn hos det ærede Medlem, at han kunde vakle i dette Spørgsmaal, for det er jo det første alvorlige Grundstød mod Andelsbankens hele Soliditet. Det er desuden den første alvorlige Opskræmme af Sparerne, som har sat Penge i Banken. Det viste sig ogsaa, at det var, da det ærede Medlem vakkede i dette Spørgsmaal om Mejeriernes absolutte Pligt til at betale, med det gode eller med det onde, at Uroen steg over alle Grænser og Tilliden til Banken brød sammen, og derved hele Katastrofen indtraf. Jeg siger, at det er det svageste Punkt hos det ærede Medlem Hr. Rytter som Formand for Andelsbankens Bestyrelse, at han opgav dette absolutte Krav og aabnede Mulighed for en Forflygtigelse af Gælden. Paa andre Omraader skal jeg ikke bebrejde det ærede Medlem hans Optraeden — det har jeg allerede haft Anledning til at omtale her ved første Behandling —, men jeg maa dog sige, at det nu bagefter er uforstaaeligt, at det ærede Medlem kunde være Anfører for en Bestyrelse, der gik ud til Befolkningen og foretoglede den, at der kun var tabt 20 Mill. Kr. i denne Bank, saaledes at hvis man tegnede 20 Mill. Kr. ny Kapital, vilde Banken kunne føres videre. Det ærede Medlem maa efter min Opfattelse ikke paa det Tidspunkt have gennemgaaet alting saa grundigt, som han burde, for ellers kunde han ikke gaa ud til Befolkningen og sige det. En virkelig grundig Undersøgelse af Bankens Forhold

giver jo et ganske andet Resultat end det, det ærede Medlem kom til ved den Lejlighed.

Hele Spørgsmaalet om, hvorledes Banken blev lukket, og den gamle og nye Bestyrelses Forhold i saa Henseende trænger i høj Grad til en nærmere Opklaring, og jeg vil tro, at de Hundredetusinder Landboere her i dette Land, som har indsat Penge i Andelsbanken, er i allerhøjeste Grad interesserede i at faa opklaret, hvorledes denne Bank i det hele taget er blevet styret fra første Færd, og indtil den lukkede. Derfor maa jeg, som sagt, meget anbefale dette Forslag om at nedsætte et Rigsdagsudvalg, der faar den Bemyndigelse, som er givet i Grundlovens § 45, 1ste Stykke, til at afhøre Personer og Institutioner og i det hele taget foretage de fornødne Undersøgelser. Jeg kunde tænke mig, at den første Opgave, som maatte komme til at foreligge for et saadant Udvalg, maatte blive en Undersøgelse af dette: Hvorledes kan en Bank udlåne Penge uden nogen bestemt Sikkerhed for, hvem Laantageren er? Det forholder sig jo nemlig saaledes med de 14½ Mill. Kr., som er laant ud til Mælkeeksporten, at man i Øjeblikket strides om, hvem det er, der har laant Pengene. Det er sikkert et enestaaende Fænomen, at man kan låne 14½ Mill. Kr. ud, uden at man har bestemt Sikkerhed for, hvem der har laant dem. Det maa man se at faa opklaret.

Jeg vil endvidere meget gerne ønske, at vi kunde faa Klarhed over, hvilken Sikkerhed der er stillet for disse 14½ Mill. Kr., thi dette er meget interessant. Ærede Medlemmer vil i Bilagene kunne finde en Notits, hvori det oplyses, at Andelsbanken har Krav paa indtil 4 Mill. Kr. for de Jonas Nielsenske Patenter. Det vilde føre for langt, hvis jeg skulde skildre for ærede Medlemmer, hvad de Jonas Nielsenske Patenter er. Det er Patenter, der vedrører Smør- og Mælkeproduktionen; de er i Øjeblikket solgt til Australien, Sydafrika og Italien, og vi ligger i Underhandling om, hvor mange Penge vi kan faa hjem for disse Patenter. Jeg er ikke berettiget til at oplyse, hvor mange Penge der er budt os fra Australien, men fra de omtalte 4 Mill. Kr. og til Virkeligheden er der saa langt som fra Maanen ned til Jorden. Vi maa endvidere have opklaret, hvilke Personer der har Ansvaret for disse Laan paa 14½ Mill. Kr. Er det Direktionen, eller er det Bestyrelsen? Jeg har tidligere oplyst, at det samme uhyggelige er gaaet igen her, som har vist sig ved saa mange andre Lejligheder, og